

Német és olasz lap a magyar politikáról

Milano, december 29. A félhivatalos *Relazioni Internazionali Cialdea* professor tollából hosszú cikket közöl a magyar politikai élet legutóbbi jelenségeiről és a parlament költségvetési vitájáról. Hosszasan idézi a cikk Kállay Miklós miniszterelnök egri beszédének egyes részeit, különösen azokat, amelyekben a miniszterelnök rámutat arra, hogy a magyar kormány nem egy párt kormánya, hanem az egész nemzet kormánya. Ismerteti a lap Horthy Miklós kormányzónak a parlamenthez intézett novemberi kéziratát, majd ezeket írja:

A parlament legutóbbi ülészaka megfelel mindazoknak az elveknek és módszereknek, amelyeket a magyar parlament eddig használt. A képviselőház költségvetési vitájával foglalkozva, kijelentette, hogy Magyarország a keresztény civilizációért küzd és hogy Magyarországnak nincsenek területi követelései.

Hosszasan foglalkozik a cikk a miniszterelnök, valamint a kormány több tagja részéről tett nemzetiségi kijelentésekkel. Kiemeli a cikk azt, hogy Magyarországon a nemzetiségi problémákat nem mint pártproblémákat, hanem mint nemzeti problémákat tárgyalja a parlament. Idézi ezenkívül a lap a miniszterelnöknek a *Süd-Deutsche Rundschau*-ban írt egyik cikkét és megállapítja, hogy Magyarország nem akarja elnyomni a nemzetisé-

gek lelkiismeretét, de azt joggal elvárja, hogy ezek is hozzájáruljanak a magyar állameszméhez.

Az egész cikk azt igyekszik kimutatni és azzal is végződik, hogy a magyar parlament és a magyar kormány a jelenlegi háborúban a helyzet magaslatán áll és a magyar kormány mindent elkövet, hogy a honvédség ütőképességét növelje s ugyanakkor javítsa az ország egész szociális, gazdasági és kulturális színvonalát is. (MTI)

Bécs, december 29. A *Neues Tagblatt* budapesti tudósítója hosszabb cikkben foglalkozik a Kállay kormány munkásságáról és politikájáról kiadott ismertető füzetével és megállapítja, hogy ez a tájékoztatás tüzetesen beszámol a kormány által az elmúlt félszázadban véghezvitt munkásságáról. A beszámoló Magyarország külpolitikájával kezdődik és megállapítja, hogy az a politika, amely Magyarország céljait szolgálja, egyben európai politika is.

Ami a gazdasági kérdéseket és a kormánynak ezen a téren 1942-ben végzett teendőit illeti, a tájékoztató füzet különösen a közellátás és az árpolitika kérdésével foglalkozik.

Miután a közellátást a jövőre nézve is biztosítani kell, a kormány intézkedései elsősorban a mezőgazdasági termelés fokozására irányulnak. Ezzel kapcsolatban rámutatnak a Kállay kormány által kidolgozott tízéves tervre. (MTI)

Régi szegedi kocsmák

IX. (A Délmagyarország munkatársától) A Felsőtiszaparton és környékén volt még több más érdekes kocsmahelyiség is, végtére az emberek nem tömörülhettek egyetlen helyre s úgy szép az élet, ha barátságos megegyezés és felosztás történik a dolgokban.

GEDŐ MARTON

bormérése ott volt a Csányi Ágó közeli szomszédságában, hogy később fogalommal váljék a Gedő-mulató révén. Ma már ennek sincs nyoma, tökéletesen eltűnt, de valamikor ott zajlottak le a legsikeresebb népiünnepélyek rengeteg emberrel, eseménnyel, szíveket derítő kalandokkal. Vasárnap feltétlenül volt tánc, míg a hétköznapiak méla hangtalanságban teltek el.

Itt szeretett ebédet rendelni fővárosi vendégei tiszteletére Lázár György polgármester, a szíves szabad levegő és a csendes környezet rajongója, mikor is megbízta oldalkanonokját Fekete Ipoly piaristaatyt, hogy gondoskodjék az okszerű ebédéről, nemkülönben a szellemi szórakozásról.

Vendégei többnyire vízi népek voltak a különféle ármentesítések köréből, vagy tanácsosok a minisztériumokból, akikkel szívbeli kapcsolatot tartott fenn. A minisztereket nem zaklatta különösebben, legfeljebb ha elkerülhetetlenek voltak, mert az volt a jellegje:

— A miniszternek politikai feladatai vannak, ott folytatja küzdelmelt a parlamentben, eredményre úgy sem vezető közjogi kérdésekre fecsekvélve az életerejét. A dolgokat a tanácsosok ismerik és intézik felelősségük tudatában, tehát őket vezetem rá a város szeretetére és győzőm meg szükségleteink fontosságáról. Tárgyalni, elmélyedni a kérdésekben pedig mennivel könnyebb itt a szabad természetben, piros abroszos asztalon könnyű nyugalommal, mint a feszés miniszte-

riumbeli termekben, ahol nappali világitás veri vissza a zöldposztós asztalok színét.

Ugyanazért, amikor elparentáljuk a hajdani Gedőt, ne gondolják, hogy csak a magunk bohó ifjúságát, a népiünnepélyeket siratjuk, barátságos elegetését a polgári elemeknek, (habár szemre való különbségtétel nélkül), — van ebben sok a város történelméből megszépüléséből, kialakulásából, mert ott született meg és fejlődött ki Lázár sok alkotásának gondolata.

Nó, meg aztán, ha nagyobb horizontra volt szükség, a felsőközponi Fajka-tanyán, ahol az egyszerű tált ételt elfogyasztván, felfeküdt Lázár az ereszt alatt a nagy diványra és szemét behunyta.

— Ne higgyétek, hogy alszom, hallok minden szót, tehát vigyázzatok, hogy mit beszéltek.

Gedőbeli népiünnepélyen történt, hogy Taschler Jóska megnyervén tombolán a főnyereményt, a bárányt. — némi tartózkodást érzett az iparkéklő közönség felül. Derűs kedvében elénekelt ugyanis több dalt, hozzá olyan páratlan hanggal, amilyen a színházban is ritkaság, a női sereg ott tolongott körülötte és Jóska adta eléjük a szót zengzetes széken a saját nyelvükön. — ám a lánytekintetek sóvárgását féltékenyen ellenőrző legénysereg már morgolódni kezdett. Ilyen alkalmakkor születnek meg az összetűzések, amiket bogozzat aztán Pókay Elek büntetőbírói elnök a fejfájásig.

Ugyanazért, mikor a szerencseszámok kezelője jelentést tett a bárány sorsáról s felhívta a nőrőt, hogy mondja be nevét és becsületes foglalkozását, Jóska harsány hangon jelentkezett.

— Bozóki Márton géplakatos legény. Nagy ám!

A jég ezzel meg volt törve.

— Már attól féltünk, hogy urtónak lesz, nincs semmi hiba.

A TÖBBIK

is érdekesek a megemlékezéssel járó megtiszteltetésre. Ott dolgoztak a superok a Tisza partján, kellett a büszkítő ital Deák Pista (Tóth Fercsi apósa) hajósgazda embereinek épp úgy, mint Kis Ökrös Jóska hajóépítő személyzetének, amely szívesen nézett be a Mása szüle bormérő helyiségébe. Lippai Imre édesanyjának volt ez, a vízhozón által, a helyisége. Kocsmáros foglalkozásu a család, mikor pedig Lippainé megövegült, szegedi szokáshoz híven a leánynevére emlegették.

Mondja így magát elevenben a nép is, mikor nincs még özvegyi sorban.

— Hebőkne Kend, mit emlegeti a Tokody Kata nevet! — rivalt rájuk valamikor Beck Pista.

— Hát úgy híjnak.

— Tán szeretne még egyszer lány lenni?

— Jó is volna az, hallja-e Beck ur! A kocsmák rég megszűnt, újabb emberek azt se tudják, hol virágozt.

Halászkok és ácsok jártak a Kis-Tisza-utca végén, a felső szivattyutelepnél levő Róvó-kocsmába. Ott volt ez átellenben az Ecsedy-féle hajóépítő teleppel, ha nagyon tudni akarja valaki. Híres a hely.

Híres Ecsedy mester, aki még Párisból is kapott ajánlatot, illetve rendelt.

Hogy miképpen szállhatott el a híres olyan messzire? — ki tudná azt megmondani! Hogy Romániának sok hajót építettek, az még érthető. Vízi népeink eljutottak a Fekete-tengerig, otthonosakká váltak Brailában, mint a szülőváros akárhány részében, hát tapasztalhatták az ottaniak, hogy milyen hajón közlekednek. Láska, akinek szeme van.

A szegedi hajók aztán olyan híres jutottak, hogy sok ács is költözött családosul Brailába,

nem tudtak ellentálni a kilátásba helyezett nagy jövedelemnek.

A Vásárhelyi-sugáruton volt a Halásznő Treszka néni kocsmája. Élénk forgalmat bonyolítva le. Ki volt, mi volt? — sok volna minden rimbe szedni. Martonosi Ferenc régi vendéglője a Római-köruton ma is megvan, a faragók egyesülete őrz benne céh-zászlóját, amit rendszerint meghordoznak, mikor halálozás esik.

Felsővárosban, a vargák utcájában volt szombori Fodor Ádám kocsmája. Még Bethlen Gábor korabeli nemességű a család. Az ő fia volt a híres Fodor István (baráti nyelven Paszuly Pista), akiről a kiskörutról nyíló utcát nevezték el érdemeire való tekintettel. Unokája pedig a klaszszikus műveltségű Fodor Károly helyettes polgármester és adóügyi tanácsnok, aki az első szegediek között hallgatott számos szemesztert külföldi egyetemeken is.

A legnevezetesebb régi kocsmák közé tartozott a Lippay Péteré a Brüsszeli-körut és a Sándor-utca sarkán. Ma is megvan, habár nem a család kezén. Népköri székhely volt.

az ifjúság innen indult tün-tető körutjaira,

mikor a politikai helyzet s a parlament népszerűtlen munkája úgy kívánta.

Babó Emil a tanyaiak negyvennyolcas képviselője volt a vezér, eltáncos minden parasztlakodalomban, keresztelőkön, — viszont a fővárosban ur kaszinók kártyahőse mindaddig, amíg Kosztika törzssorvos ur, a rejtett párbajhős, vállára eresztette a kezét, mondván hosszas megfigyelés alapján:

— Emil, te csalsz!

Bár valljuk meg, hogy a kor hőgyeit gyönyörködtető regényekben ilyenkor egyszerre szörnyen magázni kezdik egymást az emberek.

Mikor le kellett mondania a mandátumáról, azt mondta a tanvai nép.

— Lépien fel újra, mi megválasztjuk. Nem azért küldtük az ország házába, hogy kártyázzon, hanem az igazunkat

védje. Azt pedig megtette bacsülettel.

— De tatám, csendesítették a lel-kendezőt, paklizott a Babó Milcsi!

— Hát aztán? Ne üljenek le vele, ha nem bíznak meg benne. Ott van a Lyuklábu Tóni, azt is rajtakaptuk, mikor gyanusan keverte a kártyát, a kocsmából egy kicsit ki is lódítottuk, mégse haragszik rá senki. Rendes, becsületes ember, dolgát elvégzi. De kártyázni sose leszünk vele haljandók.

Az ország közvéleménye semmiképpen sem akart erre az álláspontra helyezkedni, az agyonimádott Babó Milcsi eltűnt, hír róla soha nem érkezett. Csak legendák szövődtek köréje. Utjában volt a bécsi udvarnak, féltették tőle a hatalmukat, bajba kellett keverni, hogy végezhesse vele. Ezért meghívták ebédre a királyhoz mikor mosogatás előtt a Stefánia vendégszámba az eszécjagokat, hiányzik egy arany kanál.

— Innen addig senki ki nem mozdul, amíg meg nem találtuk. Általános motozás lesz!

Hát nem a Babó csizmaszarában találták meg a kanalat! Ugy csempészték azt oda rafanáltsággal, esetleg éppen valamelyik cifra dáma, akivel ebéd előtt legyeskedett. Mert hogy szörnyen szép ember volt, veszködött utána aki meglátta, az asszony-nép. Ugy ám! Most bujdosik valamerre, keresik egymást Rudollal, azzal se tudott megférni az édes apja. Szekánt egy vén ember volt!

De a Babó-karrierje itt virágozott ki a Lippay-féle körhelyiségben, meg a többiben. Itt folytak le a március 15-iki és október 6-iki ünnepélyek, itt este télvíz idején, Gyertyaszentelő után, a híres csöszfogadások.

Hazafias verset szebben, orgonaszóhangon, színész-nő sem tudott úgy elszavalni, mint Lippay Rozika, a család gyönyörűsége és személfénye. Hozzá is kegyesebb lehetett volna a sors. A függetlenségi szvittel együtt járó régi riporter, emlékező a sorrendre is, amelyben Polczner Jenő, Kószo István és Becsey Károly harsogtak egymásután az átkos közös kormány ellen, továbbá a «kamarilla» misztikus szavával rémitgették a népeket, — a leeresztett hajú, Madonna arcu szép magyar lányt se tudja elfelejteni.

Ha pedig már mindezekről illendő kegyelettel megemlékezünk, vajjon befejezhetjük-e jelen fejezetünket méltóbbal, mint akinél kevés különbet plántált Szegedre a teremítő?

BALÓNE

jelentí összességét a vendéglátásnak a Vásárhelyi-sugárut és a Római-körut sarkán, ahol ma is leanderezdsákban iflatoznak nyári alkonyaton a virágok.

Micsoda harag rángathatja össze szép magyaros arcának szemöldökét, mikor azt a sok kutyvasztást hallja, amit napjainkban keservesen kitalálnak, feltálatnak, tanácsolnak léptenyomon, mintha nem lenne valamennyinél tökéletesebb a leggyorsabb krumpillevés is.

Az ő helyisége csak részben volt kocsmák és bormérő, gasztronómiai remekei nem is a környék egyszerű népének készültek, hanem az igényes ur közönségnek. Idegen nem hagyhatta el a várost annélkül, hogy meg ne izlette volna Balóne harsás káposztáját, hal-remekét, csuszait, fonatos kalácsát s legalább annyian lelkesedtek érte, mint ahányan a színházban elérhető gyönyörűségekért.

Mikor aztán annyian érkeztek már az idegenek, hogy sokallani kezdték az utbeli fáradtságot, azt mondták.

— Majd fordítunk az állapotokon. Jöjjön Balóne Pestre, hogy kéznél legyen. A szegediek megtalálhatják nálunk is, ha erre felé veti őket a dolguk. Sok egy vidéki városnak ekkora kincs.

Igy vált a Rádav-utcaiban országos fogalommal nagy urak kedvencevé. Vajjon akad-e még az életben párja?

RÉGI RIPTORTER